

2009 m. gruodžio 1 d. įsigaliojo Lisabonos sutartis. Taip buvo užbaigtos kelerius metus trukusios derybos dėl institucijų klausimų.

Lisabonos sutartimi įvedama dabartinių ES ir EB sutarčių pataisų, tačiau visos ištaisai jos nekeičiamos. Lisabonos sutartis suteikia Europos Sąjungai teisinį pagrindą ir priemones, reikalingas ateities problemoms spręsti ir piliečių poreikiams tenkinti.

1. **Demokratiškesnė ir skaidri Europa**, didesnis Europos Parlamento ir valstybių narių parlamentų vaidmuo, daugiau galimybių piliečiams išsakyti savo nuomonę ir aiškesnės funkcijos Europos ir valstybių narių lygmeniu.
 - Didesnis Europos Parlamento vaidmuo. ES piliečių tiesiogiai renkamas Europos Parlamentas įgijo naujų svarbių galių priimančias ES teisės aktus, tvirtinantis ES biudžetą ir sudarantis tarptautinius susitarimus. Visų pirma dėl platesnio bendro sprendimo procedūros taikymo valstybėms narėms atstovaujantis Europos Parlamentas svarstant daugelio sričių teisės aktus įgijo tokį patį sprendžiamąjį balsą, kaip ir Taryba.
 - Didesnis valstybių narių parlamentų vaidmuo. Valstybių narių parlamentai turi daugiau galimybių įsitraukti į ES veiklą, ypač dėl naujojo kontrolės mechanizmo, kuris suteikia galimybę prižiūrėti, kad Sąjunga imtųsi veiksmų tik tada, kai norimą rezultatą galima geriau pasiekti veikiant ES mastu (subsidiarumas). Dėl to ir dėl didesnio Europos Parlamento vaidmens sustiprės demokratija ir padidės Sąjungos veiksmų teisėtumas.
 - Svaresnis piliečių balsas. Piliečių iniciatyvoje numatyta, kad vienas milijonas kelių valstybių narių piliečių gali pareikalauti, kad Komisija pateiktų naujų teisės aktų siūlymą.
 - Sąjungos subjektų funkcijos. Valstybių narių ir Europos Sąjungos santykiai tapo aiškesni, nes apibrėžta jų kompetencija.
 - Išstojimas iš Sąjungos. Lisabonos sutartyje pirmą kartą aiškiai pripažįstama galimybė valstybei narei išstoti iš Europos Sąjungos.
2. **Veiksmingesnė Europa**, paprastesnė darbo tvarka ir balsavimo taisyklės, supaprastintos ir šiuolaikinės institucijos 27 valstybių narių Europos Sąjungai, geresnės galimybės veikti svarbiausių Sąjungos prioritetų srityse.
 - Veiksmingas ir efektyvus sprendimų priėmimas. Sprendimų priėmimas kvalifikuota balsų dauguma Taryboje bus taikomas naujose politikos srityse, nes tokiu būdu sprendimai bus priimami sparčiau ir sklandžiau. Nuo 2014 m. kvalifikuotą balsų daugumą sudarys dvejopa valstybių narių ir gyventojų dauguma, simbolizuojanti dvejopą Sąjungos teisėtumą. Dvejopa dauguma bus laikoma pasiekta, jeigu sprendimui pritaris 55 % valstybių narių, atstovaujančių ne mažiau kaip 65 % Sąjungos gyventojų.
 - Stabilesnis ir paprastesnis institucinis pagrindas. Lisabonos sutartimi įsteigiamos dvejoms su puse metų renkamo Europos Tarybos pirmininko pareigos, sukuriama tiesioginis Komisijos pirmininko skyrimo ir Europos Parlamento rinkimų ryšys, numatoma nauja būsimojo Europos Parlamento struktūra, nustatomos aiškesnės platesnio bendradarbiavimo taisyklės ir finansinės nuostatos.
 - Geresnės europiečių gyvenimo sąlygos. Lisabonos sutartimi pagerinamos ES galimybės veikti keliose šiandienos Sąjungai ir piliečiams svarbiausiose srityse, visų pirma laisvės, saugumo ir teisingumo srityse, pavyzdžiui, kovojant su terorizmu ir nusikalstamumu. ES taip pat galės geriau veikti energetikos, visuomenės sveikatos, civilinės saugos, kovos su klimato kaita, bendrojo intereso paslaugų, mokslinių tyrimų, erdvės, teritorijų sanglaudos, prekybos, humanitarinės pagalbos, sporto, turizmo, administracinio bendradarbiavimo ir kitose politikos srityse.
3. **Teisių ir vertybių, laisvės, solidarumo ir saugumo Europa**, kurioje skleidžiamos Sąjungos vertybės, į pirminę Europos teisę įtraukiama Pagrindinių teisių chartija, numatomi nauji solidarumo mechanizmai ir užtikrinama geresnė Europos piliečių apsauga.
 - Demokratinės vertybės. Lisabonos sutartyje išsamiai ir griežtai apibrėžiamos pamatinės Sąjungos vertybės ir tikslai. Šios vertybės – tai švyturys Europos piliečiams ir pavyzdys to, ką Europa gali pasiūlyti savo partneriams pasaulyje.
 - Piliečių teisės ir Pagrindinių teisių chartija. Lisabonos sutartimi išsaugomos dabartinės teisės ir įtvirtinama naujų. Visų pirma ja garantuojamos Pagrindinių teisių chartijoje apibrėžtos laisvės ir principai, o Chartijos nuostatos, susijusios su pilietinėmis, politinėmis, ekonominėmis ir socialinėmis teisėmis, tampa teisiškai įpareigojančios.
 - Europos piliečių laisvės. Lisabonos sutartimi išsaugomos ir sutvirtinamos keturios „laisvės“ ir Europos piliečių politinė, ekonominė bei socialinė laisvė.
 - Valstybių narių solidarumas. Lisabonos sutartyje numatyta, kad Sąjunga ir valstybės narės veiks bendrai ir solidariai, jeigu prieš kurią nors valstybę narę būtų įvykdytas teroristinis išpuolis ar ji nukentėtų nuo gamtos arba žmogaus sukeltos katastrofos. Taip pat pabrėžiamas solidarumas energetikos srityje.
 - Didesnis bendras saugumas. Europos Sąjunga įgijo daugiau teisių veikti laisvės, saugumo ir teisingumo srityje, ir todėl gali geriau kovoti su nusikalstamumu ir terorizmu. Naujomis civilinę saugą, humanitarinę pagalbą ir visuomenės sveikatą reglamentuojančiomis nuostatomis taip pat siekiama stiprinti Europos Sąjungos gebėjimus kovoti su grėsme Europos piliečių saugumui.
4. **Svarbus Europos vaidmuo pasaulinėje arenoje** bus užtikrintas sutelkus Europos išorės politikos priemones, kuriant ir tvirtinant naujų kryptį politiką. Lisabonos sutartimi Europai suteikti aiškūs įgaliojimai bendradarbiaujant su partneriais pasaulyje. Europos interesams bei vertybėms pasaulyje ginti ir skleisti pasitelkiami Europos ekonominiai, humanitariniai, politiniai ir diplomatiniai pranašumai, nepažeidžiant valstybių narių ypatingų užsienio reikalų srities interesų.
 - Naujas Vyriausiasis Sąjungos užsienio ir saugumo politikos įgaliotinis, kartu einantis ir Europos Komisijos pirmininko pavaduotojo pareigas, sustiprins ES išorės veiklos poveikį bei padidins jos nuoseklumą ir regimumą.
 - Naujoji Europos išorės veiksmų tarnyba talkins Vyriausiajam įgaliotiniui.
 - Europos Sąjungos kaip vieno juridinio asmens statusas sustiprins ES derybines galias, todėl jos veikla pasaulinėje arenoje bus dar efektyvesnė, trečiosioms šalims bei tarptautinėms organizacijoms Sąjunga bus aiškesnis partneris.
 - Formuojant naująją Europos saugumo ir gynybos politiką ir toliau bus taikoma speciali sprendimų priėmimo tvarka, bet tuo pat metu bus sudarytos sąlygos glaudžiau bendradarbiauti mažesnei valstybių narių grupei.